

רביט אגסי אהרן
172070

בן רבקה ועזרא

נולד ב- כ"ח באדר תר"פ 18.3.1920

נפל ב- כ"ז בטבת תשי"ח 9.1.1948

בעת מילוי תפקידו.

אגסי אהרן,

בן רבקה ועזרא, נולד ביום כ"ח באדר תר"ף (18.3.1920) בבגדד, בירת עיראק,

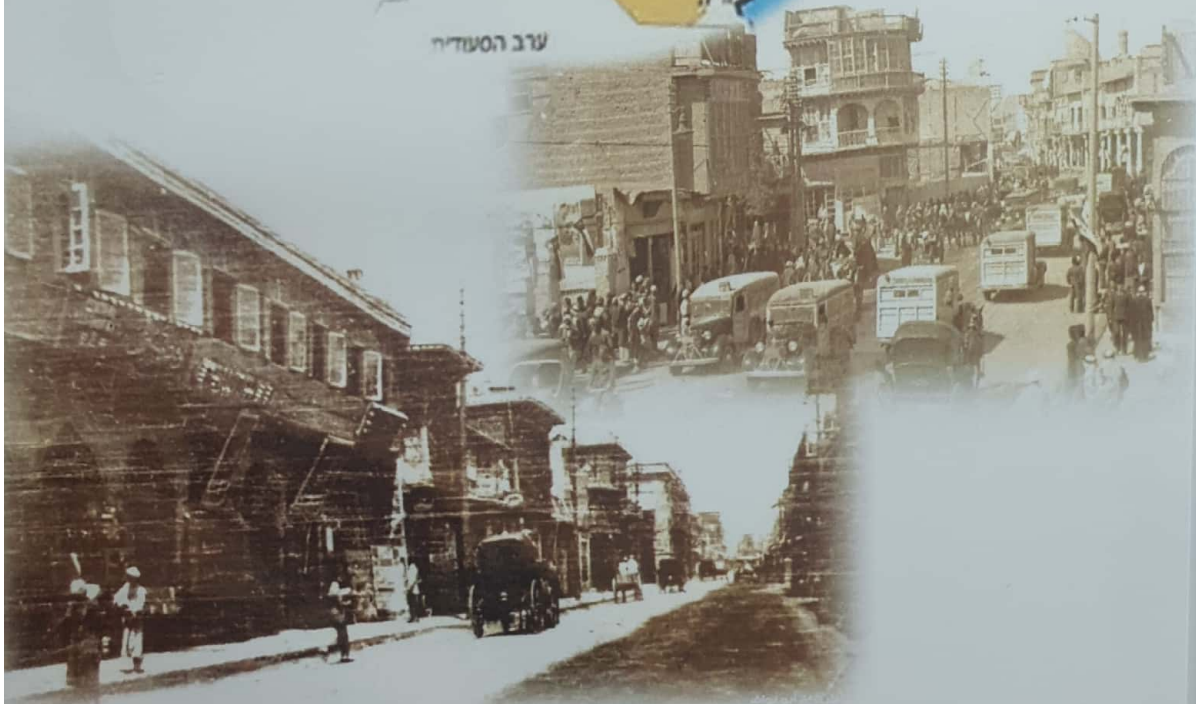
ועלה ארצה עם הוריו. אהרן למד בכפר הנוער בן-שמן ואחרי שנה - בבית-הספר המחוזי ביגור. מנעוריו היה חניך "השומר הצעיר" ומראשוני ה"קן" של התנועה בחיפה. בן 16 הלך לדיג במפרץ חיפה ואחר-כך הצטרף להכשרה של תנועתו בגן-שמואל ובקיבוץ ארץ-ישראלי ה' שהיה ממייסדיו. עבד בפלוגות הכשרה שונות ברחובות ובפתח תקווה, ונתקבל כחבר לקיבוץ שריד, שם עבד בנהגות. אהרן הצטיין באהבתו לטבע, למוסיקה ולציור והיה חביב על כל מכריו. מנעוריו הירבה לטייל בארץ ולמד להכיר את חיי הערבים, הדרוזים והשומרונים.

כשפרצה מלחמת-העצמאות, לאחר החלטת עצרת האו"ם, היה מוביל אספקה חקלאית לירושלים. ביום כ"ז בטבת תש"ח (9.1.1948), באחת הנסיעות מירושלים לתל-אביב, הותקפה השיירה שנסע בה ליד סריס ואהרן נפל כשנשקו בידו. הוא הובא למנוחת-עולמים בקיבוץ, שריד. השאיר אישה מרים, ובת עפרה.

"יהי זכרו ברוך"

מקום הולדתו עיראק בעיר בגדד

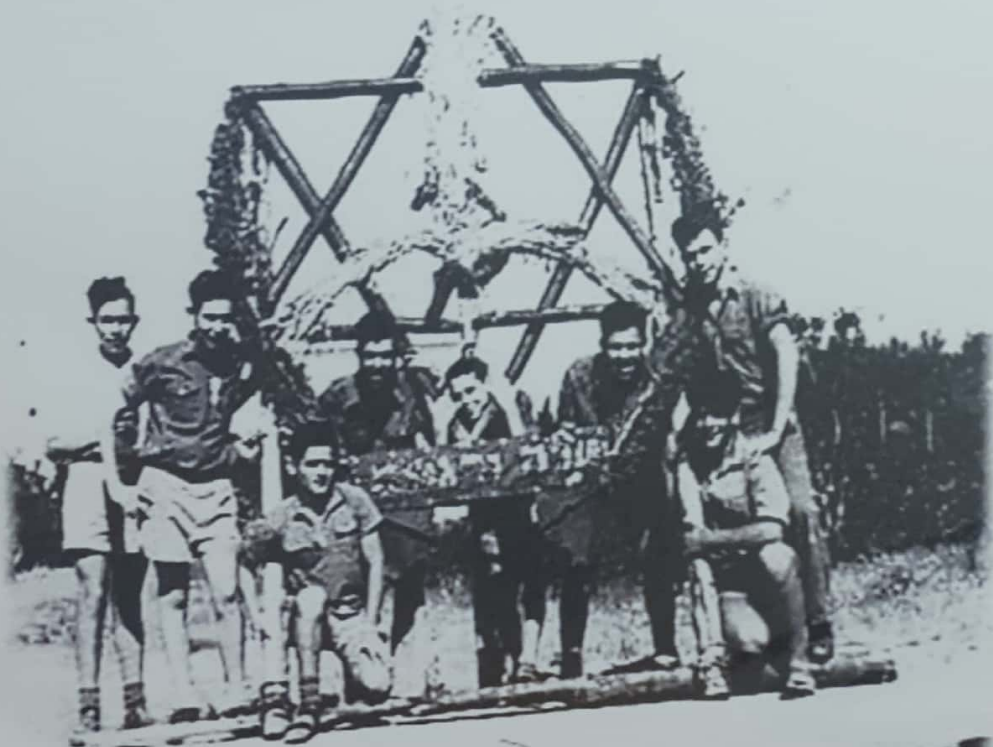

העלייה לארץ ישראל

אהרון היה חבר בתנועת

השומר הצעיר

מקום מגוריו של אהרון

קיבוץ שריד

על גבעת-שלוחה מהרי נצרת בין נהלל לעפולה צופה קבוץ שריד אל עמק יזרעאל וההרים הכותרים לו. מבני הקבוץ משתפלים מרום הגבעה אל מורדותיה בין עצים גבוהי קומה, שיחים ומשטחי דשא.

"איזה מזל היה לכם שהצלחתם לתפוס גבעה כזו יפה עם עצים גבוהים ומשטחי ירק" אמר לנו אורח משוייצריה. ראשוני הותיקים שעלו לכאן בשנת 1926 מצאו על הגבעה רק סלעים, קוצים וחורבות כפר ערבי שנקרא "כניפס". לא עץ ולא שיח אחד עלו מבין הסלעים האפורים. בקרבת המשק, ממזרחה לו, ליד הצומת המרומזר, נישא תל קטן הנקרא בפי ערביי הסביבה תל-שדוד. זו שריד המקראית הנזכרת בנביאים ראשונים, ספר יהושע י"ט י', קבע פרופסור וילנאי והישוב היהודי החדש נקרא על שמו שריד.

למרגלות התל תחנת דלק, חנות ובית קפה השייכים לקבוץ. שריד מונה כ-700 נפשות בהם 400 חברי קבוץ. מדי יום באים בשעריו 400 ילדי בית הספר היסודי "שגיא", רובם מיישובי הסביבה. בית הספר שוכן במרכז הקבוץ. בקרבתו משטחי משחקים ובילוי, אולם ספורט גדול, בריכת שחיה, מגרשי טניס, כדור רגל וכדור עף, ספרייה, אודיטוריום ושלושה מועדונים המשמשים לחברים ולאורחים לפעילות תרבותית ובילוי.

המשק שבעשרים שנותיו הראשונות התקיים מפלחה חרבה עבר להיות משק חקלאי אינטנסיבי בו גידולי שדה, מטעים, רפת ולולים. בשנות החמישים למאה העשרים הוקם כאן מפעל קטן לאבני משחזת וזכה לשם נאה "גמל" כשם חיית הפלא של המזרח בו אנו חיים. בתרגום מערבית פירוש גמל=יפה. המפעל התפתח לשלש שלוחות גדולות – אבני חיתוך, אבני ליטוש וסרטי ליטוש. מוצריו הם גם ליצוא. כיום רוב הכנסות המשק ממפעל זה. אנו בצדו הצפוני של עמק יזרעאל. אין ולא היו בו מעיינות שזרמו בנחלים, הארץ כאן היתה, בחלקה, עזובה ורבו בה ביצות למשכן האנופלוס. כיום כולה פורחת ומוריקה בה שזורים ישובים רבים ומאגרי מים לרוב בשדותיהם.

הגבעות וההרים האפורים סביב הוריקו ביערות וחורשות ובמקומות בהם נטעו העצים לפני 70 שנה עלתה גם צמחית הארץ הטבעית. בהתקרב האביב שדות הרקפות, הכלניות, הקחונים, החרציות, הסביונים, הכתמות, מקור החסידה ועוד רבים הנחבאים ביניהם היו למרבדים הצובעים את המדרונות לפתח ביתנו. רבים מגיעים לראות את היופי קצר המועד ואנו מקווים אתם שהיופי והנקיון יישמרו עבור כולנו.

חטיבת גולני בראשית דרכה

"חטיבת הגליל והעמקים"

לימים התעברה נפת תל-חי (וגרוד "אלוף") לאחריה חטיבות "יפתח" ו"שחר" שפעלו בגליל העליון המזרחי, ובחטיבת גולני הוקם גדוד "חייזר נוסף, גדוד "גורף", שאחרי כן התאחד והתמזג עם גדוד "דרור", ובמקומם הוקם גדוד הפשיטה הממוכן. במשך עשרה חודשים ארוכים, מחורף תש"ח (פברואר 1948) ועד סתיו תש"ט (ספטמבר 1948), כונתה חטיבת גולני, "חטיבת הגליל והעמקים" - עד שירדה לנגב בתום הקרבות בחזית הצפון. ואכן היתה חטיבת גולני כפי שכתב עליה לימים רב-אלוף יגאל דיין (בהקדמה לספר "אילן ושלח" - דרך הקרבות של חטיבת גולני במלחמת העצמאות): "אותה הדוגמאות המאלפות ביותר לתהליך הקמת צבא הגנה לישראל... דוגמה נאה ומאלפת ליצירת הכוח הצבאי, למקוד שאיבתו: אהבת הארץ, הקשר לאדמה ורוח החלוציות העקשנית המציינת את יישובינו החקלאיים למן ראשוני המתיישבים בגליל ועד לאחוזן הקיבוצים בעמק..."

הנוף האנושי של החטיבה

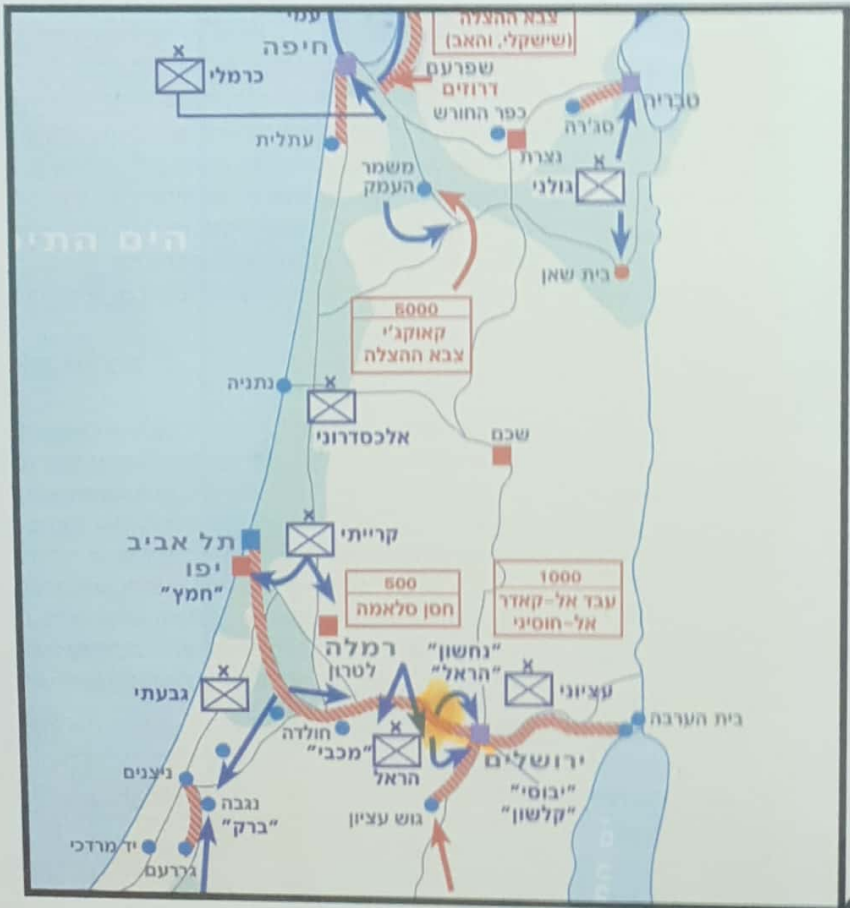
הנוף האנושי של חטיבת גולני במלחמת העצמאות היה מגוון ורב-ימי. הוא מאפיין את "דרור תש"ח" בארץ-ישראל של אותם הימים. מייסדי החטיבה, ראשוני לוחמיה ומפקדיה, היו אנשי ההתיישבות, עובדי-אדמה מן המושבה, המושב והקיבוץ של מרחבי הגליל והעמקים, ובתוכם שומרי מסורת לא מעטים. אליהם נוספו במרוצת חודשי לחימה ארוכים בני עיר רבים ואף עולים חדשים אנשי גדול ומחיל. ראוי לציין, כי בימי תש"ח היו בחטיבת גולני בחודות רבות, אשר שירתו בכל היחידות בתפקידים שונים, רבות מהן פעלו כקשדיות או חובשות קרבות. כבר במלחמת העצמאות היתה חטיבת גולני כוד היתוך לילדי הארץ ולבני העליות השונות. בסיסם המבוא שכתב נחום גולן לספר "אילן ושלח" נאבד: "...צמחנו בנוף הגלילי ובמישורי העמקים, ובמרחבי הנגב הרחבנו אצפים - התבטנו. ההתיישבות בעמקים ובגליל היא שנתנה לחטיבה את צביונה ותחתמה המיוחד, וממנה ספגה את ערכיה, כי על כן היתה החטיבה כפרית ונאמנה לערכים שיוקוה בגושי התיישבות אלו. ציינו אותה מכותותיו של עובד-האדמה וישובי-הכפר: עקשנות, צמידות למשימה, שורשיות ושקט..."

שיירת אספקה בתש"ח

מקום נפילתו של אהרון

זכרים לזכרו

זהו גורלנו לחיות בתקופת אימים זו. ולהיות בין העמלים ליצור חיים חדשים מתוך תוהו ובוהו זה שירד לעולם.

בין תבערת עולם אחת לשניה, גם בהסוגת הנופש, לא ניתן לנו פה בארץ לשבת בשלוה ולנשום נשימה ארוכה תוך חופש הבנייה וחדוות היצירה. כבתה האש במקדש-העולם, ומיד מתחדשים מאורעות הדמים בארץ.

יום-יום מתאלמנות נשים ואנשים יהודיים, מתייתמים ילדי ישראל, משתכלים אבות, נורים, נהרגים ונרצחים למען התקוה האחרונה, ובעד הזכות לחיות חיי חופש, למען פינת מולדת תחת השמים. במולדת זו הנבנית שוב אורב לנו המות מאחורי כל סלע, גבעה ובית.

שוב שוכבים אנו על משכבינו בלילות, בלי דעת מה צפון לנו בחשכתם.

שוב תשכל חרב בחוץ ובחדרים אימה.

שוב חרדים אנו לגורל כל חבר היוצא לדרך, ושמחים לקראתו בשובו

הביתה בשלום.

זהו גורלנו היהודי, ואין מנוס ממנו עד אשר יבקע שחר גאולתנו.

בימי-זוועה אלה שיכלנו את אחד מטובי חברינו, את אהרון אגסי. עוד חדש

הוא הכאב עוד רבות התדהמה והמבוכה, עוד קשה למצוא ניב לצער ולשכול. יש ונדמה לך כי אנו רחוקים או כמעט זרים זה לזה, אולם במות עלינו חבר גוברת

בנו תחושת ישותו הנעלמת, והלב כואב על האבדה שאינה חוזרת עוד לעולמים.

מעלה אני בזכרוני את אופן ספרו לנו את סיפוריו על „ליל בירייה“, עת

מעטים עמדו נגד צבא רב במלא התחמושת. לא מלל רברבן, תפארת גבורים, כי

אם פשטות של שגב, עמידה צנועה ונפלאה של חיים בכל עוז טבעיותם. כך הוא

חי את חווית „בירייה“ וברוח זו סיפר אותה גם לנו ברוב קונדסיות מלבבת וללא

התפארות ויהירות.

ועוד אזכרנו: באחת משיחות הרעים, שנערכה פעם בערב בחדר-האוכל,

עם חיילים מהלגיון הערבי, אשר היה שוכן בקרבתנו. מכדת ומתבדח ברוב הבנה

לרוחו של העם השכן. והרי על אף הכל, אנו תקוה כי סיוט הדמים יעבור ויבוא

יום אשר בו נזדקק לגשר זה, שרק בחורים כמוהו יכולים לגשר בינינו ובין עולם

המזרח.

אהכון היה במידת-מה סגור בעולמו הפנימי. על כל פנים לא היה מבין אלה

המפזרים מחשבותיהם או רגשותיהם לפני כל על ימין ושמאל. משום כך קשה היה

לדעת את המתרחש בנפשו פנימה בצאתו לדרך.

ניכרים היו בו רק עוז ללא היסוס ונכונות ללא מורך-לב.

כך יצא לדרך וכך נפל בידי מרצחים מן המארב.

אחיו של אהרון נפרד ממנו..

אחי, אחי,

בשני ספרים הגיתי בשבועיים האחרונים: ספרו של אבינו „בני אהרון” וספר „בראשית”, עקדת-יצחק. כמה מדהימים הדברים בדמיונם לאסוננו הגדול בהלקח אהרון מאתנו!

מה קשר גורלי בין אב לבן, ומדוע אחרי 50 שנה שותה הבן את אותה כוס התרעלה אשר שתה אביו בשכלו בן באביב חייו, כאשר שיכל אביו בן בדמי ימיו?!

מכת-ברק הלמה את משפחתנו לפני 50 שנה וגדעה אחד מענפיה, ומכת-ברק שניה פוגעת אחרי 50 שנה באותו ענף אשר צמח תחת הענף הראשון!
אסון אחד בשתי מהדורות. המקרה הוא זה או גזרה? ולמה, למה נגזרה גזרה נוראה זו?

„למה?” שאלה כל עדת בני ישראל בבגדד בנפול האסון לפני 50 שנה, ואחדים מבניה החלו להתריע כלפי שמים, עד שקם ת”כ יוסף חיים והסביר את האסון על דרך הגלגול. ואבינו האומלל באסונו הגדול ובצערו מצא נחמת מה ברעיון זה והפך אותו למפעל חייו הרוחניים במשך 10 שנים. ובכך הציב מזכרת נצח לבנו ומחמד עינו אהרון!

ואתה קורא את דברי הפתיחה של הספר „בני אהרון” ושומע את הלמות הלב הנוסף דם אשר כתב אותם!

אתה קורא את הדרשות ורואה את לבטי הנפש העזים של אב שכול השואל „למה?” ואיכה להצדיק את הדין!

„קשה מיתתם של בחורים מחורבן הבית” זהו אחד הבריחים בדרשותיו של אבינו. בטוחני כי אילו היה הוא חי אתנו כיום, כי אז לא היה נזקק להסבר שבשער הגלגולים. הוא היה מוצא נחמה רבה בידעו, כי בנו מת למען שבית שלישי יקום על תלו!

אכן בית שלישי! ששים דורות מישראל המתה נפשם בערגה שגיאה בהגותם שתי תיבות אלו, ואנחנו זכינו! זכינו באשר לא עוד חכינו שיורד לנו משמים, אלא נחלצנו לבנותו, לבנותו ואף להעקד עליו בשעת הכרח.

ומה כתוב בפרשת העקדה? „קח-נא את בנך, את יחידך, אשר אהבת...” „קח-נא” — לשון של בקשה ולא של צו! ודוקא משום כך היתה זו נכבדה בעיני אברהם ובעיני יצחק יותר מגזרה והם נענו... וכך פונה בית ישראל אליך עתה, ואל אלפי הורים מישראל ואומר „קח-נא”. כך פנה אל מחמד עיננו אהרון ואמר „העקד-נא”. ודוקא מפני שהלשון היא לשון של בקשה ייבצר מכל בר-לב לסרב! וההורים לוקחים, והכנים נעקדים, ואלוהים יראה לו השה...!

ואני מה כי אדבר, ואתה אל אבינו — אבי האומה, ואבינו — אבי המשפחה, דמית דמית ואף עלית! על הראשון עלית בקרבן, ועל השני בטעמו של קרבן. אומלל אתה אחי וגדול, ולך דומיה תהילה!

אליהו אגסי

נפרדים

מלא-מרץ. תמיד חיוך על פניו.

מקרוב לא הכרנוהו. כי סגור היה אהרון. בקליפת קשה התעטף. ותמיד היה בכוחו להפתיע אותך בתכונות שעד כה לא ידעת אותן אצלו. ואמנם הופתעת לראות אצל "צבר" וחניך התנועה הארצישראלית, צדדים חדשים.

בויכוח במקלחת, על פירוש נכון של מלה עברית; כי ידע להביא לך ראיות מן המקור. בידיעת טבע הארץ, גוסה, העיר לו אהרון את הערותיו הנכונות והמבוססות, וכן בידיעות כלליות רבות אחרות.

גם בעוקצו אותך בבדיחה או בהערה ביקורתית, הרגשת תמיד, מבעד לביטוי השטות, שאין כוונתו לפגוע, כי לזה לא היה מסוגל. תמיד ידע לשלוט על עצמו. גבול מסוים, לא עבר אף פעם.

בגישתו לחיי-קיבוץ היה ישר וכנה עד הסוף. אם ביחס לעניינים לא חשובים, לא תמיד הלך בקו המקובל — כי היתה לו דרך עצמית, משלו, הרי בעניינים מכריעים בחיי הקיבוץ, יכולת לסמוך עליו, ולהיות בטוח כי אהרון יהיה תמיד בין הכואבים את כאב הקיבוץ; היודעים להעמיד את עצמם לצד הבונה של החברה הקיבוצית. כך בפשטות, בהבנה עמוקה, ביושר ובכנות.

כרעם ביום בהיר ירדה עלינו המהלומה. לא יכולנו ולא רצינו להשלים עם העובדה. רצינו לחכות... אולי טעות... אולי רק נפצע... הן לא יתכן, שאהרון נהרג... לא יתכן...

אבל מפני האמת האכזרית אין להסתתר. היא השיגה אותנו. כן. אנו עומדים במערכה. ואין יודע מי מועד להיות מחר הקרבן לכדורי מרצחים ממארב. הן מוכנים אנו לקרבנות.

אבל בנפול החבר, הבנין מודעזע כי אין תמורה לחיי האדם. על כי אין להשיב את אהרון לחיים, הלב מתכווץ מכאב, ורק באחת נמצא נחומים. בהמשך המפעל, בסלילת הדרך ליתר בסחון לנו ולעומדים לבוא הגה. בהבסת הדרכים שבאחת מן נפל אהרון במילוי תפקידו — תפקידו. זכרו לא ימוש מתוכנו!

מרדכי ת.

בבעלי התלתן שצהלו ושרקו, בהנף חרמשך, בשקשוק המים בתעלת ההשקאה, זרעים אשר זרעת בחררה, טופחו וגדלו בשקידתך ומסירותך — כאילו נדמו באותו בוקר.

אך ידע הטבע להתגבר, גם אם קשה הדבר מאוד... עוד יגובו שדותינו, ויבולם — ציון לנשמתך, אהרון...

הירצל

שאני כותב את דברי אלה, דברי הספר על אהרון, עם חיוכו העליו וערנותו

התמידית כפי שלא ראיתיו אף פעם אחרת; אהרון הצעיר התוסס, מלא-חיים, איש החברה והאימון, שהכל עלה לו בנקל, שהתאים לכל, שמילא את התפקידים אשר הוטלו עליו בכל האחריות והנאמנות, — הלב נקרע מצער, כי מעטים כמוהו בינינו. מעט מאוד נפגשנו, כי גם הגיל וגם המקצוע לא אפשרו פגישות-יותר, ובכל זאת לאחרי-כל פגישה כזאת, גשאר בלבי תמיד רגש טוב, שהאיש הקשיב הביין אותי.

כשם שחיי הקצרים היו יפים, כן גם מיתתו. נפל בכבוד, במלוי תפקידו הנכבד, עם הנשק ביד, וחבל על דאבדין ודלא משתכחין.

חיים א.

ש ומהלכים עלי אדמות כל מיני בני-אדם. לכל אחד צביון משלו. לא כל אחד מורגש במיוחד שלו בחברה. אתה אהרון כל כך מורגש היית עד כי גם כעת כשאינך, כל פינה בחצר מזכירה אותך ומחייה את דמותך מחדש.

בשומעי יום-יום את האוטומובילים עולים לחצר, בהסתכלי מבעד לחלונות חדר-האוכל אל מיהבריכה הירוקים והנוצצים, בנושמי יום-יום את ריחן של הסגליות הפורחות כעת בפניות החצר — כל אלה מחיים את זכרוך שלא ישכת מלב כולנו. ואומנם, יחלפו הימים והקיבוץ ימשיך את מפעלו ועוד יישמעו בבתינו צחוק ושמחה, אך דוקא אז נרגיש בתעדרו של אהרון, כי מי כמוהו היה תמיד בשעת צחוק, ריקוד, נגינה ושיחה. את כל זה אהב כי בטבע דמותו של אהרון היתה אותה אהבה ואמונה בטוב שבחיים. והרי בחיים כה נדירים טיפוסים בריאים כאלה! זכרו ינון בקרבנו!

שולמית ט.

נפרדים מאהרון

זכרתיו לפני ארבעה-עשרה שנה, במחנה החמישי של התנועה על הר-הכרמל, הוא למד או בבן-שמן ועם גמר שנת הלימודים עבר לבית-הספר המחוזי ביגור.

עם גמר המחנה החמישי הוחלט להקים מחדש את קן חיפה, שהפסיק את פעולתו לאחר שראשוני הבוגרים מקיבוץ תל-עמל יצאו להגשמה. כשהקן התחיל לפעול מחדש היינו עשרים או עשרים-וחמישה חברים ואהרון בתוכם.

זכורים לי רגעי היאוש כשהחוג לא גדל והשפעתו בקרב הנוער לא היתה ניכרת. אבל אהרון היה תמיד אופטימי, היה חי עם זכרונות מקן תל-אביב ובן-שמן. גם כשהתאספנו חברים בודדים ידע הוא לעודד את מצב הרוחות. לא היה ריקוד

מבלי שאהרון יעמוד במעגל עם מפוחית בפה. במשך הזמן כשהקן גדל והיינו למאה, מתאמיים, שלוש מאות, הוא לא היה כבר יחידי במרצו ובמזגו, לא קשה היה ללכד קבוצה ולרקוד עד בלי סוף, ותמיד הוא בין ראשוני המתחילים ואחרוני הגומרים. לא היה גבול למרצו, לא היה טיול או מחנה שאהרון לא ישתתף בהם, בטוחני שהוא לא ויתר על כך אף פעם.

מרצו הרב ואהבתו לטבע לא התבטאו רק בריקודים ובטיולים. בהיותו בן 16, החליט לנצל הזדמנות שנתנה לו אז והלך לדייג במסרץ עכו. בתקופה ההיא היה הדייג הימי בארץ בראשית צעדיו. הנסיון היה דל וההשגים עוד יותר. אהרון שלא ידע מכשול מהו לא נרתע מהתנאים הקשים והמשיך לעבוד בענף, שהוא ראה את עצמו כחלוץ בו.

בהיותנו בשכבת הבוגרים, התחילו הבירורים סביב ההגשמה. מיד לאחר שהוחלט שזמן ההגשמה הגיע, היה אהרון בין ראשוני החברים שיצאו להכשרה לגן-שמואל.

לכל מקום חדש שבא, ידע להתחבב על האנשים בפשטותו ובגישתו החברית לכל אחד ואחד. יחד עם פשטותו החיצונית היתה בו עדינות פנימית, נפשית. הוא היה "צבר" טיפוסי. מי שלא הכירו מקרוב, לא יכול היה לתאר לעצמו, שלאהרון ישנן ידיעות רבות בשטחי המוסיקה והאמנות (ציור). לפעמים מוזר היה לראות אותו בחור שרק לפני רגעים מספר רקד דפקה אינסופית, בגופיה מיזועת יושב ומקשיב לקונצרט של מוסיקה קלסית.

מוכן ומזומן היה לכל צו ולכל קריאה. אבל הוא אף פעם לא חיכה לצו, תמיד היה בין הראשונים לכל מעשה חלוצי, אם היתה זו עלייה לבירייה או משהו אחר. הוא היה בראשית צעדיו בחיים, וכבר איננו, אין לבטא את גודל האבידה.

אליעזר ק.

זברים לזכרו

לפני כ־9 שנים נפגשנו ברחובות. עת יסדנו את קיבוץ א"י ה'. אהרון היה ה"צבר" הראשון היחידי שפגשנו אז.

מאז עברו הרבה גילגולים על קיבוצנו. התחילה תקופת הנדודים מפלוגת עבודה אחת לשנייה. קשה היה לתאר פלוגה בלי אהרון. הוא היה מסוגל לכל עבודה. לא ידע קושי מהו. מי לא יזכור את אהרון אחרי יום עבודה מפרך בטוריה כשהוא חוזר והטוריה על כתפו. מקפץ ומדלג. כל עבודה נעשתה על־ידו בקלות. וכי איזה משגיח בפתח־תקוה לא הזמין את אהרון באופן מיוחד לעבודה? תוך כדי עבודה, היה מוצא תמיד איזה צמח מעניין וחדש. מסביר, מחטט באדמה, מחפש אוצרות להעשרת ידיעותיו בטבע. — בכל פלוגת־עבודה ארעית ולו רק לכמה ימים, היה אהרון משפר את אוהלו, מסדר מעין תערוכת־צמחים, והכל בטוב טעם. טיול היתה משאת־נפשו בכל עת, למוחרקה, לחפירות מגידו. הוא היה המדריך ומורה־הדרך. בלכתך בטיולים אתו הרגשת בטחון, בטחון כי אהרון אתנו. עם אהרון — לא תועים בדרך.

זוכרת אני: כשאימן כתת בנות, לא עלה על דעת אף אחת להתפנק, בי אהרון יתיו תיכף משפט משובץ, וכושה תכסה את פניו. אך יחד עם זה, ידע לעודד ובסבלנות ללא גבול להסביר פעם נוספת.

וכשהארץ תשקוט, מי יטייל? היתכן טיול בלי אהרון? מי יפתח בהורה מסחררת, טבעית באמת. האפשר לתאר הורה בלי אהרון?

הילדים החל מהפעוטים וגמור בילדי המוסד הכירו את אהרון ה"חברמן" ועד היום אין הקטנים חדלים לדבר בעצב, "על הערבים הפראים שהרגו את אהרון". ימים מספר לפני נסיעתו האחרונה אמר לי שהוא יתגיס כנראה. "אין לי חשק לההרג על־יד ההגה, אם כבר — כי אז בחזית".

לא ניתן לך הדבר, אהרון.

רחל איסר

לא אספידך אהרון. אספר רק לעצמי עליך. וכי מה נשאר עוד מלבד זכרונות? לפני אחת־עשרה שנה, עת התחילו הבירוים בגדוד "עין־שמר" על ההגשמה, אמרת לנו שהנך הולך לתקופת־מה לגוף אחר. חששנו פן נאבד אותך. ולכן התעקשנו, רתמנו לעבודה זו מוסדות, שליחים. ואחרי בירוים — הכרעת לחיוב. וכי אפשר היה אחרת, פועל כמוך, חקלאי מאז, שופע בריאות, תדוות־חיים, וחדוות־יצירה, מעורה בחברה. אמצנוך אלינו כבר אז וכך נקשרת אלינו.

והרי מאותם הימים בכלל לא השתנית, והיית כבר מעבר לגיל הנעורים, ובכל זאת גשתמרה בך אותה עליונות, אותה התלהבות, אותה עסיסיות בביטוי. וכי מי לא זכה ממך לשם כינוי, מלבב, קולע, עסיסי. אך בשום אופן לא מעליב, כי צלצולו מלבב היה. איך היינו אומרים? — "אהרון שם פרוע — אך את האוזן הוא מלטף".

ליטפתי את צוארך המוצק, את לחיך, אך ניטלה מהם כבר החמימות. מששתי את אצבעותיך, וכי מי לא הכיר אותן. אצבעות פלדה, — אך הגמישות כבר ניטלה מהן.

ביתנו, קטן אהרון, והרגשתי זאת, האסון שקד את כולנו, והרי גדמה היה כבר לפורקים. כי רבים אנחנו. מי יתן ושוב לא נצטרך ללטף צואר קר, נעשה זאת כל עוד אנו חמים. כל עוד דמנו זורם באיך־מפריע.

הרגשתי ביום האסון, כי אין אנו נטולי יחסי־קירבה. — כי ביתנו קטן. — כי אהבתיך...

סיומקה

נפרדים מאהרון

וְזָפַעם לֹא אִירַע הַנֶּס — אַהֲרֹן נִפְלָא... נִפְלָא בִישְׁבוּ לִיד הַהֶגֶה, בְּשׁוּבוֹ מֵהוֹבֵלֶת אֲסַמְקָה לִירוּשָׁלַיִם הַנְּצוּרָה.

כְּדוֹר הַמְרַצְחִים לֹא פִילַח רַק אֶת לְבוֹ שֶׁל אַהֲרֹן, אֲלֵא הִקִּיז גַּם מִדְּמוֹ שֶׁל הַקִּיבוּץ.

קֶשֶׁה לְשֹׂאת אֶת הַכָּאב הַצּוֹרֵב. קֶשֶׁה לְהַשְׁלִים עִם כֶּךָ שֶׁאַהֲרֹן הַחֹבֵר, אִישׁ הַמִּשְׁק הַבּוֹנֵה וְהַמְגִן נֶעְקַר מִתּוֹכֵנו לְעוֹלָמִים. רַב הַכָּאב, אֲוִלָם לֹא בִּאֲבָל יִגְלִיד הַפְּצַע. הַנְּחֻמָּה שֶׁלֵּנוּ — הַמִּשְׁךְ הַיְצִירָה, הַמִּשְׁךְ מִפְּעֵלֵנוּ הַקִּיבוּצִי שֶׁהִיָּה גַּם מִפְּעֵלוֹ הַיָּקָר שֶׁל אַהֲרֹן.

זֶהוּ הַכְּרַח הַחַיִּים שֶׁל תְּנוּעָה בּוֹנֵה וְיוֹצֵרֶת. רַק בְּדֶרֶךְ זֶה יִתְעַצֵּם כּוֹחֵנו, רַק בְּדֶרֶךְ זֶה נִמְצָא תְּנַחֲמוּמִים. גַּהִיָּה מַחֻשָׁלִים בִּיִּסוּרֵינוּ, נִעְמִיק שׁוֹרֵשׁ בְּאַרְצֵנוּ זֶה. וּבְמִקּוֹם נִקְיֵי הַסְּלֵעִים הַשׁוֹמְמִים אֲשֶׁר נִתְּנוּ מַחֲסֵה לְרוֹצְחִים עוֹד יִקּוּמוּ יְשׁוּבִים פּוֹרְחִים קוֹלְטֵי אַחִים גּוֹלִים.

וְאַנּוּ כְּקִיבוּץ נֹזְכָר אֶת קֶרְבָּנֵנוּ הַיָּקָר וְזָכְרוּ שֶׁל אַהֲרֹן יִשְׂאֵר חֶקֶק בְּחַיֵּי מִפְּעֵלֵנוּ.

(בְּפִתִּיחָה לְשִׁיחַת־הַקִּבוּץ הָרֵאשׁוֹנָה לְאַחַר הָאָסוּן). יְהוּדָה ש.

תָּמוּ „הַשְּׁלוֹשִׁים“ מֵאִז אֹתוֹ הַיּוֹם הַמֵּר בּוֹ נִפְלַת אַהֲרֹן, אַחֲיָנוּ הַיָּקָר, אַחֲיָנוּ הָאֲהוּב.

אַהֲרֹן — הָעֵלֶם בַּהִיר הַמְּבֹטֵ, אֲמִיץ הַלֵּב וְכֹר הַלֵּב, הָעֵלֶם שׁוֹפֵעַ שׁוֹפֵעַ כּוֹחוֹת גְּעוּרִים, תְּמִיד עֲלִיז וּמִתְרוֹנֵן כְּמַעִין הָרִים בְּגִלְיָל. מִקְרַקַּע הָאָרֶץ צִמָּה, צִמָּה חֶסֶן שֶׁשְׂרָשִׁיו עֲמוּקִים בְּאֲדָמָה, אֶת הָאָרֶץ יָדַע עַל הַרְרִיָּה וְעַמְקֶיהָ, אֶת הָאָרֶץ אָהַב וְלֵה הַתְּמַסֵּר. לְמַעַן הַמּוֹלַדֶּת פֶּעַל וְחַי, עַל מִשְׁמֶרֶת תְּחִייתָהּ נִפְלָא.

אַהֲרֹן, לֹא יָדַע פַּחַד מֵהוּ — לְסַכְנוֹת בְּזוֹ. יוֹם יוֹם מִילָא אֶת חוֹבְתוֹ כְּאִישׁ הָעֵבֹדָה וְכְאִישׁ הַמְּגִן, בְּפִשְׁטוֹת וּבְגִבּוֹרָה כְּאַחַת.

אֵין תְּנַחֲמוּמִים בְּפִי — לֹא לְהוֹרִים הַשְּׁכוּלִים, לֹא לְאַח וְלְאַחִיוֹת, לֹא לְמֵרִים וְלֹא לְעַפְרָה — אֵין תְּנַחֲמוּמִים, אֲלֵא כְּאֲשֶׁר תִּיכּוֹן הַמּוֹלַדֶּת עַל תְּלַה וְעַם יִשְׂרָאֵל יִתְקַבֵּץ בְּתוֹכָהּ.

וְאוֹלָם אֶת אֲבֵלֵנוּ אֲנוּ מִצּוּיִם לְשֹׂאת בְּאוּמָץ וּבְגִבּוֹרָה, כִּי עוֹד אֲרוּכָה הַדֶּרֶךְ, עוֹד קֶשֶׁה הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר לְפָנֵינוּ — כִּי עוֹד נִכּוֹנוּ לָנוּ יָמִים קָשִׁים עַד אֲשֶׁר נִצָּא לְמִרְחַב. (דְּבָרִים בְּיוֹם הַשְּׁלוֹשִׁים). שְׁלֹמֹה ר.

נפרדים מאהרון

זמנים אלה יש שעות של שקט. השדות מוריקים. מלח ערבי חורש. פרה לוחכת בכתף החר. ומגזר המוחרקה עודו מלבין על הפסגה...

היו ימים, בהם נקשרו רגשותי לגוף זה שלגו בקשר בל ינתק עם אהרון. גם במקומות שלא טיילנו יחד הייתי קושרו לטיול. היינו משתפים חיוחינו ברשמים ובמאורעות. בסיפורי טיוליו ושיטוטיו תמיד היתה חויה מיוחדת במינה. משהו נועז, שתאומי ומלא שובבות.

כשם ששיר מסוים מגלם בתוכו חויה נשכחה, או מזג אויר מיוחד, זכרונות ורגעיה־אושר, כך נקשר לי אהרון בזכרוננו של חורש אלות, אלונים ודולב. היה זה באחד מחופשות־פסת. התגייסנו לעירום חציר. לאחר עשר שעות עבודה הייתי נרדם בבגדים על המיטה. הגיעה שבת. יפה מכל שבת אחרת. בעודי מתענג במיטה — דפיקה בדלת ונכנס אהרון. בכינוי „בטלן“ מזרזני לצאת לטיול. „לאן? קום ונראה!“ יצאנו לכביש וכעבור הליכה קצרה — „טרמפ“ ליגור. מכאן, בשעות הבוקר הטלולות עליה בוואדי שומריה (דוקא בתוך הערוץ ולא בשביל) ולא הליכה אלא פשוט דהרה בחורש הואדי. כאן סיפר לי אהרון על האלות, על האלונים והדולב. מאז הייתי רואה את החורש הטיפוסי של הרי הארץ ביתר קירבה ותמיד כשדמות אהרון קשורה אליו.

באותן שעות־טיול הובילנו לשבילים שבהם חי אהרון את שיא נעוריו: יגור והכרמל. כך התרשמתי בהזדמנויות רבות שבהן סיפר לי על בית־הספר המחוי ביגור. על הרוח בבית־הספר הזה בתחילתו, אשר הם, התניכים עצבוה בקנאות, תוך רצון ללמד, לעבוד וליצור חיי חברה תוססים. ראיתי אצלו בכל חזרה אל ביה״ס ביגור עד כמה היתה התקופה ההיא חשובה לו. וכמה סיפוק שאב ממעיין זה. גם לאחר גמר ביה״ס תמשיך המעיין לנבוע בתוכו והיה בו מעין טוהר המצוי בכל אחד בצורה שונה.

במשך הזמן חלה התרחקות מה בינינו, אולם תמיד פגשתי בשמחה ובנימה של אותה ידידות מלפני כמה שנים. פגישתו היתה צעירה ובלתי אמצעית. יצאנו רבים לקורסים ואימונים בהרגשת גדל הזמן ורצינותו. יום־יום בשורות קשות. הגורל לא פסח על קיבוצנו. ראינו את האסון כמשהו גורלי וקרוב, אבל ברא הידיעה היתה זו כמכה לא צפויה. אין נחומים.

עמינדב

מדי יום נופלים קרבנות, אנשים חפים מפשע, שפשעם היחיד הוא רצונם לבנות מולדת לעם היהודי. מדי יום בקוראנו בעתון על החללים שנפלו, אנו מתאבלים, הלב כואב, אולם, כשהקרוב הוא חבר־רעי, ידיד ואף יותר מזה, רק אז הנך מרגיש את עוצמת הצער, כאב עמוק וצורב.

את אהרון הכרתי מקרוב תקופה ארוכה. עבדנו יחד בשדות המספוא. ראיתי יום־יום בלכתו לעבודה, בהליכתו המיוחדת, קצת כסוף וחרמש על שכמו. ראיתי מנצח בשדות התלתן עם חרמשו, ראיתי הולך בתלם אחרי המחרשה והסוס. חקלאי ואיש הטבע היה אהרון. ברוב עניין היה מטפל בכל צמח ופרח. זכורני, בוקר אחד עם שחר נפגשנו בשדה, בחילוף משפחות. הוא עבד בהשקאה בלילה, פגשתיו רענן ועליו ומלא רשמים. הוא סיפר לי על צמחים שסגרו את עליהם עם שקיעת השמש, על כושר ספיגת האדמה, על ביקור לילה של תנים ושועלים. על רינת הצפרים בבוקר השכם. הוא הקשיב לכל ולבו קלט שיחת אילנות וצמחים ושירת צפרים למיניהן. הוא לא היה בחדד בעבודתו. כל החי הדומם מסביבו הנעימו לו את עבודתו.

עוד זוכר אני את הטיול למחרקה בהדרכתו. הוא הוביל אותנו בדרך־לא־דרך, על סלעים וסדריות, הסביר כל צמח ופרח ונהנה מהגוף היפה אף־כי לא היתה זאת בשבילו הפעם הראשונה שביקר שם.

כזה היה אהרון, ילד שובב, בחור עליו, אהוב לחיות בחיק הטבע. אולם הגורל הוא אכזרי. הוא נסע בשליחות הקיבוץ ולא חזר שוב. הוא נלקח מאתנו בלא־עת. אין תנחומים למרים ולעופרה הקטנה, אין תנחומים להורים השכולים ולמשפחת הקיבוץ כולו.

משקו. (דברים ביום השבעה)

נפרדים מאהרון

הענק לי אלי את עוז הנפש,
לשאת אשר לא נתן לשנות.
הענק לי אומץ לשנות הנתן לשינוי.
והעשירני בתבונה להבדיל בין השניים.

שבוע בלי אהרון אגסי, — הכדור ששלח את לבו סגע בכולנו, לב טהור שהלם בחזקה, מסור למפעל, לקיבוץ, לתנועה ולעם שעל משמרתו נפל. בשורת האסון היתה לנו בשורת־איוב; כרעם ביום בהיר — והיום היה בהיר. נדהמנו, נודעונו ובכינו מר — על־אף ידיעתנו, כי אומנם כל הארץ היא חזית, כי המוות אורב וקוצר בדרכים. אנו נמצאים בחזית. הקרבות אך החלו. חללי הישוב הם מאות וכל יום מוסיף עליהם יחידים ועשרות. אך צרת הרבים אין בה אפילו חצי נחמה. חבר שלנו, שנפל במלוי תפקידו, לא נראה בו רק חייל מבין חיילים אלמונים ולא־אלמונים רבים. כשלבינה אחת נופלת־נשמטת, מזדעזע ביתנו הקיבוצי כולו. הכאב צורב, כי נחתך אבר מגופנו הקיבוצי החי.

ולא אוכל אלא להגיד את אשר כתבתי על קברו הרענן: נעמת לנו מאוד אחינו אהרון, בכל עומק פשטותך שלא היתה בה משום פשטנות, אלא בלתי־אמצעיות בגישה לחיים, לקיבוץ, לעבודה, לטבע, לחברה, לתנועה, ליעוד. נאמנות אורגנית־טבעית וללא־גבול למפעל ולקיבוץ, בכל אשר עשה, בעבודה ובהגנה, במספוא ובהגות. נאמנות אורגנית, פרי של אופי מוצק ושל חינוך תנועתי ארצי־ישראלי, ואהבת את החיים ואת הקולקטיב, אהבה עזה כמות.

לא הייתי קרוב לו במיוחד, אך אהבתי אותו מרחוק, ואי־אפשר היה לא לאהוב אותו. זכורני את הדין־וחשבון שלו מהעלייה לביריה, מעולם לא נתתי עוד מנאום ומדין־וחשבון כמו זה. לא היתה זו רק צבריות מלבבת. היתה זאת בלתי־אמצעיות, מוג חם, חדות־חיים ומסירות של אדם ארצי־ישראלי צעיר, שנפשו התמוגה עם נפש המפעל החלוצי־מהפכני והתעלתה יחד עם המפעל שהיה לתוכן חייו.

ורצחוהו נפש. אין תנחומים ואף לא נחפש פורקן ברגשות־נקם. תנחומינו ונקמתנו בהמשך מפעלנו המהפכני שכוחות השחור קמו עליו לכולותו. נשמתו של אהרון, יקירנו, תהא צרורה בתקומת העם, בלבותינו אנו, חבריו למפעל ולחיים, ובשריד הבנויה העומדת על־תלה.

נחזיק בדגל, גם כשהאיש נפל.

נפרדים מאהרון

אין אני כותב דברים אלה משום שחושש אני שמא יישכח. אין דבר זה בגדר האפשרי בשביל מי שחי אתו פרק זמן כלשהו. היה בו באהרון משהו מיוחד במינו, מלבב וקוסם ומשפיע מכוחו וחיוניותו הפנימית על כל אחד הבא במגע אתו. זוכר אני את ימי הראשונים בקיבוץ איי ה', גבוך הייתי, ומאוד גלמוד, קיבוץ חדש, שרק מעט מן החברים היו מוכרים לי מפגישות חטופות בתנועה, ומושבה שהדרכים בה היו כה שונות מאלה של חדרה.

תוהה הייתי ומתבונן סביבי על הפרצופים החדשים. ביניהם התבלט בחור בלונדיני, פרוע שער וזיפי זקן מזהיבים ומזדקרים בפניו לעתים מזומנות. היה הולך

יחף לרוב, ותמיד עליו ושובב. סיפרו לי כי היה הוא אחד המועטים אשר יכול היה לעמוד בהתחרות בטוריה — וגם מקום עבודה קבוע היה לו באחד הפרדסים. צבר כהלכה, — חשבתי — צבר עם כל הקוצים.

יום אחד, איני זוכר איך קרה הדבר, הזמין אותי אליו לאוהל, בצד שמאל, ליד הכניסה עמד אהלו, והרבה מדמותו הי המתשקף בו. נקי היה להפליא; תמונה היתה תלויה על העמוד, דונמי „השקדיה“ לוח-גוג, וצנצנת שהתקין ממגורת חשמל ישנה, עם פרחי שדה טריים. שוחחנו על דא ועל הא. והנה הוציא אהרון ממזודתו צרור רפרודוקציות אמנותיות התחיל להראותם לי אגב הערות מקוריות וקולעות. זאת היתה הפעם הראשונה, בה נפגשתי עם אהרון מקרוב.

חיינו בקיבוץ לא היו נוחים ביותר להיכרות אינטימית של חברים; פלוגות, פלוגות, היו החברים מפוזרים על פני כל הארץ, מי לכאן ומי לכאן — ומועטות היו הפגישות של כל הקיבוץ גם יחד. אך תמיד, בכל הזדמנות שנפגשנו וזוכר שמו של אהרון, היה זה כאילו משב רוח-בראשית נגע בי.

קשה לספר פרטים על דמותו — כל-כך מוצקת היתה; שלמות מופלאה שינקה את סודה מהוי הארץ, נופה ושדותיה. הרבה רוח ועדינות היו בו. לא אוכל לזכור אף מקרה שפגע בחברי, ואפילו בשוגג; אף בעת השובבות הגדולה ביותר לא „דרך על היבלת“ של אחר, כאילו מחונן היה בחוש מיוחד בנידון זה.

על אף פגישותנו המעטות — חבר יקר וטוב היה לי, שמועטים כמוהם זוכים להם. לא אשכח אותך, אהרון!

אבריק

בגיא. בין הרים במדרון זרוע סלעים, ושיחים — שם במחבוא בצל סלע רם, כשהעיניים בלבד תרות למרחקים, מקצה הוואדי שלמטה, עד לפסגת הרכס ממול, כשהחושים מתוחים, וכולך ער ומצפה לנעלם שמאחורי כל גל וסלע — שם באתני כרעם ביום ברוך-שמש, הבשורה המרה על אבדון אהרון.

עוד כולי דרוך למכת האויב מימין, והנה באה המכה דוקא משמאל... אולי הטענתי אחוני? לא, מן הרכס אשר משמאלי קרב הרץ, ואך לשוא האשלויות... הוא איננו. הוא, אשר אתו הייתי רובץ בין חגוי הסלע מול מאורות האויב.

יחדיו היינו יוצאים עם שחר, לאותם הרים, באותם שבילים ובדרך לא דרך, והוא הטוביל, מראה הכיוון ורושם במפה כל עצם חדש, כל פרט חשוד, וכאשר יפתיענו עובר-אורח ולדרכנו המזורה ישאל, הוא יברכו לשלום, יסביר וישכנע כי לו שפה משותפת עם הערבי והלצה משכנעת.

גם זה היה קטע בחייו של אהרון שאולי לא רבים ידעוהו: סיורים קצרים, לפעמים גם לא כל-כך מושכים, אך הוא ידע כי הם גורליים לאלה, אשר יצטרכו לעבור שם בעתיד. ורק את ראשית העבודה בצע, וכבר נלקח מאתנו. לא יאמן, ואיך אשלים עם זה, איכה אצא לשדה, להר ולגיא, ואהרון, אשר תמיד צעד לצדי, איננו עוד...

ערי

...אך נזכור את כולם
את יפה הכלואית והתלאה
כי רעות שכבאת, לעולם
לא תתן את לבןך לשכוח.
ארכה אקולגית בגם
את תשובת בנינו לעולמך.

חיים ג'י

נפרדים מאהרון

בשרשרת הדמים, בשרשרת הגבורה ובשרשרת הוועה, נסלת אהרון. ההדימה הידיעה, הלב התכווץ ומאן האמין כי אהרון איננו. ראיתך יום-יום בטיפול הגינה ליד הדרך ומנגינה בסיף. שוחחת עם כל שתיל וצמח בשפה המשוחפת רק לך ולהם. משוט בהליכותיך ובבת-צחוק של קונדס קנית לב החברים. נפש רגישה ועדינה, הלבשת שריון מחוספס של "צבריות" — ואנו הלא ידענו אותך. איש תרבות ואהב ספר.

"עוזב שטויות" זאת היתה תמיד התשובה בסיף כששאלתי את דעתך על ספר פלוגי. אך באין איש אתנו, סיפרת על החוויות העמוקות או על התענוג הרב שגרם לך הספר — עין ביקורתית והערכה כנה על ספר. אך מלבר... "צבר" — אי שטויות".

וכששאל הילד באותו יום ששי המר — אבא, מה זאת אומרת: "אהרון איננו? איננו בכלל!!! הלא זה רק הסיע אותנו באוטו". שאלתי גם אני מה זאת אומרת: אהרון איננו. וכי שוב לא נראה אותו לפנות ערב רכון על מעדרו ומנגינה בפיו, עורך את הגינה לפני חדרו? את אהרון בעל הבלורית אכולת שמש ורוח, את אהרון איש הטבע.

איד נבכה אותך אהרון, ואנו בתוך מערבולת דמים, וודים שתו עלינו. שלום לעספרך אהרון, זכרך לא ימוש מקרבנו, צבי ב.

שתי קבוצות יצאו לטיול: "זית" למעין חרוד, "עופר" — לעין-חרוד וסביבות בית-שאן. סדרן העבודה הודיע, שהנהג יהיה אהרון: "אמנם הוא מסרב אבל כנראה יסע. — אהרון מודיע לי: "איני רוצה לנסוע, ולא אסע". בשבת ב"ה היינו מוכנים. התאספנו על-יד האוטו, אהרון סוחב ספסלים מצריף הנוער. שקט, מעשי, מלא מרץ. הילדים משתובבים, כנהוג והוא בשלו: — "חברה שקט! הודרו ולא, אשאר אתכם פה". קולו הנמרץ, הפסקני משפיע. עלינו על האוטו ויצאנו לדרך.

באוטו כ"ה 40 ילד, זאת אחריות, האוטו טס ומחליק במהירות, בכל סיבוב מדרגת-יד נהג מאומנת. מגיעים למעין חרוד. אהרון משתדל להגיע עד למעין. הדרך משובשת בין עצי זיתים, תמרונים לכאן ולשם, והנה המעין. הורדנו את ילדי "זית" המשכנו את דרכנו למשק, כאן מכיר אהרון כל פינה והוא מראה ומספר על המקומות המעניינים. — המשכנו לעמק בית-שאן, שוב דרך משובשת אך גם כאן ידו של הנהג בטוחה. הוא היה כאן לפני שנים בפעולות הפלמ"ח, בצעדיו הספורטיביים הוא מתקדם לגאון הירדן. הסתכלתי בצעדי הקלים, המדדים על פני הקרקע. זריו, גמיש בהילוכו, גומע מרחקים...

היה בו מן הבטחון העצמי, שבפשטות אפיו, מן השקט הצנוע. חוק, אמץ וזריו נראה היה לי בצעדו, וכרוצו עם הילדים קדימה — היה גם הוא לילד גדול... חזרנו "למסילות". "עופר" נשארו שם והנה התקדרו השמים, איש הטבע מרגיש בנחיריו את רוח הסערה. אהרון מזרו "בואו מהר, הסערה קרובה, ילדי "זית" מחכים ליד המעין. —

פגשתי בו זו הפעם הראשונה מקרוב, — לכאורה "מחוספס" לא מהוקצע דוקרני — והנה אהרון בדמות האחרת: ענייני, אחראי — דואג וממלא את תפקידו בנאמנות.

לפני הסערה הגיע אהרון למעין. ילדי "זית" בני ה"ז חזכו לו כבר בקוצר-רוח. גשם מטפטף, רוח מתחוללת, אהרון מעמיס בתנופה כמנהגו את מטענו החי — הילדים נאחזים בו באצבעותיהם הקטנטנות והוא בטוב לבו מורזם, — "חברה מהר — הופ!" ועד פרוץ הסופה — כבר היינו כולנו בבית.

הוא דרך בטוחות עלי אדמות, הוא ידע כל רמש וצמח, כל ישותו אמרה: אומץ בטחון ונאמנות. ובעצם אנו וחזקו — נקטף מאתנו — יהי זכרו ברוך.

אחיו של אהרון נפרד ממנו.

נער היה אהרון. כאשר עזבתי את קן המשפחה בצאתי לתור דרכי בשבילי עולם, ונער היה בעיני כל השנים. אך ערב אחד הוא הופיע בכיתנו: בכלוריתו אותו חן-משובה, בעיניו — אותה שמחת זוהר, בהליכותיו — אותה קלות מהתלה... אולם בשבתו ככה, ובדברו על מרים ועל עופרה, על המשק ועל הובלת תנובתו וסריו לכלכלת בני-העיר, והנה גברות צעירה אמיצה ורבת-און, בוקעת סמנו ומביאה אותך לידי התפלעות: הוזהו הנער!

ביקוריו מאז הפכו למאורע של שמחה מרעננת בביתנו. אור מרחבי-העמק קרן ממנו, וקרבתו היתה כקרבת מעיין רונן. אף-כי מעטים היו ביקוריו אלה, אף-כי ברובם בא יגע מעמל ושואף מרגוע, אף-כי בבוקר עם החשכה יצא לדרכו שנית בברכת פרידה חטופה, הנה בירכנו על המסיבות אשר הביאוהו אלינו ובלבנו החלה להירקם אותה ידידות בוגרת הנותנת טעם כפול לקשרי משפחה ודם. לבכות אומללים! האך יכלו הנבא כי בעטין של אותן מסיבות יבואהו האסון המר מכל אסון!

אללי, כי אסון זה כבר פסק את משפחתנו גם לפני 50 שנה והוריד שאולה את בכור בניה — אף הוא אהרון. זה היה עלם חמודות בן שש-עשרה שנה אשר הלך בדרכי אבינו: חבק דדיה של תורה, וישב בין ברכי תלמידי חכמים, צדיק ותמים...

זכרו של אסון זה נשאר חקוק על לוח לבם של המבוגרים במשפחה, ומקופל בדפיו של הספר „בני אהרון” אשר אבינו חיברו לזכר בכור אונן — ספר פירושים „לשער הגלגולין” של הא"רי ז"ל — זאת האמונה המיצגת אחד מאסיקי המחשבה של רוח אנוש, בהתלבטו למצא פשר וטעם לחייו של האדם ולמותו. עשר שנים טרח אבינו עד אשר ראה בהשלם מלאכת מצבה זו לבנו אשר אהב כנפשו, וכל שנות חייו עברו עליו בצפיה שתתקיים משאלתו השנייה: שיוֹלד נכד אשר ישא את שמו ויסמל את קיום זרעו של הבן שנקטף בטרם עת. הוא לא זכה, אך המשפחה אשר זכתה, חגגה את המאורע משנה חג: חג הולדת וחג הנצחון על שר החידלון!

משנה חג, משנה אורה, משנה שמחה, סמנו את ראשית חייו של אהרון, שנות ילדותו היו שנות פיצוי למשפחה, שנות אושר אשר לא ידעה כמוהן מאז פגע בה האסון הראשון: המזל האיר לה פנים, ושר התלאות הסיר ידו מעליה, אסמיה מלאו בה, והשלוח שכנה במעונה, וכך היתה ילדותו של אהרון ילדות זוהרת ומפונקת, בריאה ומשופעת אהבה ורוך, וכבר אז ניכרו בו סימני עצמאות ותוקף רצון, עליצות ומשובה, לא כן היו ימי נעורותו: אנשי רמיה הקיפו את האב והכשילו את מסחרו,

המשפחה החליטה לעלות לארץ-ישראל ולבקש בה את מזלה, ולבטי ההסתגלות היו כרוכים בכשלונות נוספים. המשפחה לא ידעה עוני ומחסור אמנם, אך מכל מקום נאלצה להמיר את הדירה, וכן את בית-הספר הטוב יותר כולל יותר, והמרה זו השפיעה על אהרון לרעה: הסביבה ובית-הספר לא נתנו מוצא מתאים למרץ החיים של הנער המתבגר, וכדי לסלק מדרכו מכשולים שבעיצוב האופי, דאגה המשפחה לאפשר לו להמצא בחברת נוער בריאה ועשירה בתוכן חייה.

כך הגיע אהרון אל כפר הנוער בן-שמן, ואחר שנה לבית-הספר המחוזי ביגור. באוירה של תורה ועבודה וצהלת חיים גדל הנער ויהי לעלם חמודות, וכאהורן קודמו אשר ייעד עצמו לעמוד על משמר התורה — זה מבצר הרוח אשר נתן חוסן וכוח עמידה לעמו בגלותו המרה והממושכת, כן הוא ייעד את עצמו לעמוד על משמר העבודה — עבודת הקדש של החיאת קרקע המולדת של עמו, ברח מוסרה הגדול של תורת עמו.

אחת המטרה, ואחד האסון, תהי נשמתם צרורה בצרור החיים — חיי האומה, חיי עפרה אשר על כתפיה הפעוטות — הוי, כה פעוטות — נופלת עתה אדרת הדורות.

זכרים לזכרו

הזכרנו לקבורה חבר... דממה משתרעת מעל הקיבוץ, פני כולם מביעים עצב... כן, חבר משלנו נרצח הפעם, נרצח במלאו את תפקידו, אמנם, עשרות נרצחו כמוהו, ביושבם בתאי אוטומובילים, או בעומדם על המשמר, אבל עד היום לא ידעה נפשנו מה פרוש הדבר; התאבלנו על כל אלה, חשבנו גם על אלה שהשאירו בלי מחסה ופרנסה, על הילדים שנתייתמו, כאן בארצנו, על ידי האויב... אבל לא חשנו בליבנו אנו, את הכאב העז של המות, וכעת, האסון בא גם עלינו. גם מעל למשקנו פרש המות את כנפיו השחורות, ועשה את מלאכתו.

אנו עומדים מסביב לקבר חברנו, בשמענו את בכי המשפחה, הרי אז אנו נזכרים בכל הקורבנות שנפלו עד היום, ושודאי עוד יפלו בעד העם, וחודר אל לבנו עצב עמוק על כל אלה החללים.

אמנם, מות הוא גורל כולנו; אבל כעת, נחטפים החיים דוקא בתקופתם היפה והעזה ביותר, אלה הנופלים, הם הצעירים, האוהבים כל כך את החיים...

מדוע דוקא עמנו, שסבל זה מאות בשנים, צריך גם עכשיו לתת קרבנות כה רבים? האם לא מספיקים המיליונים שנפלו? "עד מתי יהיה עלינו לסבול כך? אבל, אם ידענו לעמוד איתנים עד כה, הרי גם בעתיד עלינו להתחזק ולצעוד קדימה, על-אף-הכל!

רות, קבוצת "אלומה"

בשריון של פלדה הולך הוא נגד אש וחרב. אין המות פוגע בו, אין חרב האויב חודרת דרך שריון הפלדה, אין הלהבות שורפות גופו. העת הזאת חלפה. הוריד האביר את השריון, אולם הפלדה נשארה.

מבריק המטוס באויר. ברק מסנוור של פלדה לנגד עינינו. מצלצל הדיסקוס בפגעו באבן כאשר הוא מסקל את השדה. מעגל הפטיש ברזל על סדן הפלדה. כמה מפותח שכלו ומחשבתו של האדם, אם הוא יודע להוציא מן האדמה את החומר הדרוש לו לקיום, את הברזל וממנו את הפלדה. אין הוא עובד כבהמה — כלי-עבודתו מפלדה. אין הוא קורע את אויבו בשיניו כחיית-הטרף — נשקו מפלדה. והכדור המחזיר את האדם לאדמה — אף הוא מפלדה.

אלי, קב' "אלומה"

נפרדים מאהרון

ט"ם הגיע הזמן לספר זכרונות. קשה להשלים עם העובדה, שאכן אהרון איננו ונשארו רק זכרונות.

הכרתי את אהרון מקרוב רק בשנה האחרונה בעבודתנו המשותפת. אך זוכרני שהוא היה בין החברים הראשונים שעוררו את תשומת-לבי בבואי לשריד. ראיתיו עומד בעמידתו הטיפוסית, קצת כפוף, כשהוא משחין חרמשים, בהתחלה נראו לי אופן וסגנון דיבורו מוזרים מאוד, אך במשך הזמן התרגלתי לסגנונו המיוחד, ואהרון נעשה חביב עלי בכל אשר בו. טוב-לב היה ורכש לו ידידים לרוב בין האנשים הרבים שאתם בא במגע בעבודתו כנהג.

פעם, בבואנו יחד למחסן „תנובה“ בתל-אביב, השתוממתי ונוכחתי, כי הכל, מהמחסנאי עד לסבל התימני, מכירים אותו ומתיחסים אליו בחיבה. הוא או רק התחיל בנסיעותיו כנהג. בתקופה החיא, של הובלת פרי, נתגלה לי מה רבה מידת חיסונו של אהרון.

הובלת פרי בקיץ היא אחת העבודות הקשות בנהגות. כשהנהג מגיע, אחרי ההתרוצצות בין משק ומשק בעמק, לתל-אביב הרחוקה, אין הוא נהנה לרוב מהכרך יותר ממיספר שעות של לינה במלון הקרוב ל„תנובה“. לא כן אהרון. הוא יכול היה, אחרי יום-עבודה של 14 שעות, לצאת עוד העירה, כדי להפגש עם מכרים או לבקר בהצגה מאוחרת, ובכל זאת היה רענן למחרת, כבוקר השכם. לועג היה לעישון או לשתיית קפה, כאמצעי-עידוד וידע רק תרופה אחת נגד עיפות: מקלחת קרה — בה השתמש בכל הזדמנות של הפסקה קצרה.

הוא אהב את העבודה בנהגות, משום שחביאה אותו למרחקים, ומורגש היה, כי אהב הוא את נוף-ארצנו.

מפרוץ המאורעות גילה חרדה רבה לגורל הנהגים. הוא חרד, אך לא פחד. כפי שראיתיו בפעם האחרונה, ערב נסיעתו שממנה לא חזר, מחייך, עליו, עם כלי-נגינה תחת זרועו — כך ייחרת בזכרוני.

אפרים ק.

זוהא אשר היה תמיד עליו ושמה, מלא-חיים ושביעות-רצון, שובב, הוא אשר אהב את האדם ואת האדמה, הכיר כל פרח, כל צמח, כל עץ וכל שתיל, אהב את השדה, את הנוף והסביבה ומכל אלה שאב את תוכן חייו — הניתק פתיל חייו? הנדם קולו?

דרך ארוכה הלכנו יחד, מראשוני קן חיפה דרך גרעין גן-שמואל קיבוץ ה' בפתח-תקה ועד שריד... בדרך זו אזכור אותו היטב. תמיד משוטט היה בארץ מטפס על ההרים. לא היה מקום שלא ביקר בו. לא היתה נקודה שלא היה בה. זוכרת אני את הזמנים הראשונים של ההגשמה בגן-שמואל. העבודה היתה קשה לנו והעיפות רבה, אך אהרון לא ידע עיפות. הוא לא נתן לנו מנוח, מקפץ ומדלג שר-זרוקד, הוא אשר הכניס רוח חיים, והנוער העולה מגרמניה היה אומר: איזה „צבר“ משונה? אך אחרי זמן קצר, התחבב גם עליהם.

ובפתח-תקה מי לא יזכור אותו? מי לא הכיר את אהרון בפרדסי פתח-תקה, מי לא ידע את אהרון אשר „סחב“ בטוריה? אך בערב, אחרי כמה רגעי שינה היה רענן ומלא-חיים, היה רץ מחזר לחזר ומשתולל עד הצות.

בהיסוסים רבים הלך להשלמה, כי תמיד חלם על קיבוץ עצמאי. אך הוא הלך לשריד, התקשר בנפשו אליה, לעבודה, לחברה ולמשק. קיבוץ שריד נהיה לו בית ובו בנה את פינתו הנאה, שהתבלטה במיוחד. אהב אותה וטיפל בה בהתמסרות רבה. אך הגורל האכזרי ניתק את פתיל חייו, בעודו מהכן תכניות של חיים, הגנה וביסוס. הוא הלך מאתנו אך זכרו ילווה אותנו תמיד.

בלה

נפרדים

בשם אה המכרות האמת ששבר לעברי

(מ. ישר, ברוך ארומה)

למה לא לפת את המעדים, נפשו לא משה עם שלוחים, רק ידך אחת בישבו במכונות, אמתה תמה והאקרא אשר בידו צנה איד'אונים... מי שילל כי כך ישל אהרון!

ככל האדם היה בתוכנו - איש העמל ומנאמני ביתו של הקיבוץ, לתנועת השומר'הצעיר בארץ אשר טיפחה ורבתה אותו סילדומו שטר אימונים עד יוסף האהרון.

אך היה בו גם משהו מן המופלא: זו רוח הנשורים והשובבות, הייתה בו אמתה ראשיתית של חסני הגזע העברי, משהו מפרא'הנוף של ארצנו, אשר בו דבק באהבת ללא'גבול, מקפץ על הרים, גולש בעמקים ושוחה מן השינות שביריחו המדבר, משהו בארץ לא ידע ליאת.

בכל מקום הכירונו יהודים וערבים, דרוזים ושומרונים, בכל מקום קדמו את פניו לפני ידך ורע והוא ידע להשיב לאיש כלשונו וכמנהגו.

היה אהוב על מוריו וחביב על חבריו, המיד מחייך וחומד לצון, כשהיה מטיל עם ברו בשכילי המסק היינו פוגשים אותו כל פעם מחודש באותם מבטי המיהה: גם אהרון באבות' - אהרון לא אהב דיבור מהוקצע ומנוסה, אף כי התענג על שירה תגינה ומבעד למעגן דיבור המוחסס השחקפה המיד נפש עדינה אהבת טבע ואדם.

ועל הכל תאוח החיים, צעירות זו שאותות הגיל ונסיבות הזמן אין להם שליטה עליה.

את המולדת איש לו בעמל באהבת הטבע והחיים, אך הגורל האכזר תבע גם את דמו.

למרים ולעפרה אבד בעל ואב ואנו שיכלנו חבר, נטפח את התכרות האמת מעבר לקברי.

דוד מ. (הופיע ב,של המשמר' ביום השבעה)

למה הלך מאתנו והשאיר את הוכרותו, וכה חוקים הם, עד כי לא יאמן כי אמנם הלך, על יד כל פרח ושיח, מכדור המתגלגל, מבין הפעמים המשתקים, בדמה, הנה נשמע קולו, הנה יודקף ויתגלה ראשו החשוף, כששמרתיו קלויות השמש, מתבררות ברוח ומכמות את מצחו, הנה יחייך את חיוכו הרחב וקולו יתגלגל באיוו אימרה, צבורית עסיסית.

פגשתיו לראשונה בטרם ידעתיו, הוא על אופניים, ביום שרב, בסגדלים, ראשו חשוף וחולצתו מתבררת, בלב הכביש הרחוק מכל ישוב, פנה אלי ישראל וכלי כל גינוני נימוס כאלו סכר הייתי לו זה מכבר: האם ראית כאן חברה מטיילים ד' ומייד ישב לדלוק אתיהם ונעלם, אך דמותו נשארה למן אותו רגע חקוקה, וכשראיתיו שנית ביום גשם שוטף, שערותיו רטובות ודבקות למצחו ופיו מחייך, ידעתי: זהו אהרון, כוהן ולא יוכל להיות אחרת.

הוא אהב את המרחב והחופש, חי היה כל רחש וזיע שבטבע, וכשהיינו מסובים בלילות היה מספר על תקופת היוותו דיג, על המרחב שבים, על השכסכנותו ותעלוליה, על נפלאות גניו וערנה היחה נשמעת בקולו.

וכשמחנה שומרים הוקם בחורשה חבריה מתגנבים בלילה והחותרים אל הרגל, אהרון זוחל ביניהם, וכשדורבנים מתבלים בחלקות ואורבים להם בלילה, אהרון הוא האורב.

וכשהמחנה יוצא לטיול אל הרי הכרמל, באיוו הבנה הוא מוליכו, מעודד ומביא את הצחוק ברגעי משבר קשים.

ואם ספר טוב חפשת, על שולחנו היית מצאו, ובשמחה היה מתמלא בקוראו ביטוי יפה, מלה חדשה קולעת.

הוא הלך מאתנו והשאיר לנו את הוכרותו ואת הדברים שאהב, הוא זכרו ברוך.

אליעזר ארן. (דברים ביום השבעה)

אגסי אהרון ז"ל

1920-1948

